

Årsberetning for DOF-Bornholm 2013

Året 2013 har været godt og har budt på mange aktiviteter for lokalforeningen. DOF Bornholms medlemmer har igen ydet en stor indsats for øens fugleliv. Det er bl.a. kommet til udtryk gennem et stærkt engagement i naturovervågning, formidling af Bornholms fugleliv til offentligheden og arbejdet med at sikre både steder hvor fuglene kan bo, og hvor de kan have ro.

Selv om 2013 var et godt år, mistede vi ikke desto mindre – lige som de to sidste år – en halv snes medlemmer. Vi er nu 230 medlemmer mod 240 sidste år. Heldigvis er der ikke mange, som decideret melder sig ud. Faldet skyldes først og fremmet fraflytning og 'naturlig afgang'. Og selv om vi er den mindste lokalafdeling i DOF, har vi en af de største tilslutninger i befolkningen. På Bornholm er 0,5% medlem af foreningen mod 0,3 på landsplan. At vi har den klart højeste andel aktive medlemmer, er jeg selvfølgelig meget tilfreds med og ser det som et tegn på, at vi gør mange ting rigtigt. Om vi gør tingene rigtigt set fra børn og unges vinkel, vidner antallet af ungdomsmedlemmer dog ikke om. Her kniber det beklageligvis rigtig meget med opbakningen – og det er ikke i mangel af indsats på området.

Her kunne jeg f.eks. nævne DOF-Bornholms Facebook-gruppe, som blev oprettet sidste år. Efter en lidt træg start er der nu kommet godt gang i aktiviteterne på siden, som efterhånden har små hundrede medlemmer. Ellers findes lokalafdelingen jo på nettet på adressen WWW.DOF-BORNHOLM.DK. Det er en af landets flotteste hjemmesider og drives i det daglige af Thomas og Sune. Siden fyldte fem år i 2013 og er altid modtagelig for en god

historie, lige som du kan blive opdateret på kommende ture eller de seneste fugleiagttagelser. På siden kan du hente ældre numre af vores lokalblad, og her findes en fin oversigt over øens vigtigste fuglelokaliteter samt selvfølgelig vores galleri. Ved udgangen af året rummede sidstnævnte hele tusind fotos af Bornholms fugleliv fordelt på 165 arter.

Et af foreningens mest skattede medier er lokalbladet Gaddisijn, som nu er på 34. årgang. Det er som de seneste elleve år redaktør Lis Jensen, der samler trådene og minder foreningens medlemmer om, hvornår der er deadline. Uden medlemmernes bidrag bliver der jo ikke noget blad, så jeg kan kun opfordre til at skive et indlæg uanset størrelse. I Gaddisijn præsenteres naturligvis også resultaterne af vores feltundersøgelser samt turreferater og Siden sidst.

Igen i 2013 er der ydet en stor og vigtig indsats af hhv. ugle- og stor skalleslugergruppen. Til brug for slørugler er der nu opsat 60 kasser rundt omkring på øen. Perleuglerne har fået to nye kasser, så de nu råder over 55 stk. Arbejdet er dog langt fra overstået, når redekasserne er kommet op. Alle perleuglekasser efterses f.eks. to gange om foråret med hulkamera for siden om efteråret at blive tjekket for skader og uønsket indhold. Herimellem skal der selvfølgelig ringmærkes evt. unger – et job vi håber gruppen kommer til at have rigtig travlt med! Årets resultat levede dog ikke op til forventningerne. Der blev nemlig bare ringmærket syv slørugleunger frembragt af fire par. Der blev fundet en del døde unger af denne art, og det kunne se ud til, at fødegrundlaget ikke var i orden. Hos Perleuglerne var situationen, at der ligeledes var færre unger end i fjor: to par frembragte i alt ti unger.

Stor Skalleslugergruppen, som består af seks mand, blev startet sidste år på initiativ af Jan Riis-Hansen, som samtidig er artsadministrator. Denne hulrugende art har - ikke mindst takket være gruppens arbejde - en af landets betydeligste bestande på Bornholm. I modsætning til uglerne havde Stor Skallesluger en forrygende succes i 2013. Det blev til hele 19 kasser med ynglende fugle (mod 14 sidste år). Alene på Nexø Sydstrand var der ynglende hunner i elleve kasser. Medregnet to par i naturlige huller husede Bornholm i år altså mindst 21 par Stor Skallesluger. Det er et uvurderligt arbejde, de to grupper har lagt for dagen, og vi vil jo have glæde af kasserne langt ud i fremtiden og kan endda håbe på endnu stærkere bestande af de tre arter i de kommende år.

En årsberetning ville ikke være komplet uden at nævne vores andre vigtige ynglefugle og deres status. Her tænker jeg f.eks. på Trane, Vandrefalk, Alk, Lomvie og Gulirisk. Førstnævnte art fortsætter ufortrødent sin fremgang, og vi har nu ikke under 30 par. Faktisk har arten så stor succes, at det nærmest er håbløst at have styr på alle vores ynglepar. Så er det lidt mere overskueligt for vores artsadministrator Christian Lau at have med Vandrefalk at gøre. Alligevel bød 2013 på to gedigne overraskelser. Parret ved Mulekleven, som har været vores mest stabile, så nemlig ud til at være forsvundet. Det viste sig dog, at de blot var flyttet et par km. nordpå og havde slået sig ned på Hammeren. Her fik de tre flotte unger på vingerne. Årets anden overraskelse var det nyetablerede par i Stubbeløkken. Deres unge alder til trods lykkedes det at opfostre en enkelt unge midt i et aktivt stenbrud. Desværre mistede parret i Vangbruddet deres æg tidligt på sæsonen. Muligvis grundet et rigtig koldt forår. Vores alkefugle er en anden, meget positiv historie. I år taltes op til 380 rastende Alke ud for fuglefjeldene ved Slotslyngen og Hammeren. Bestanden synes at vokse med 20-50 % om året, og hertil rundedes i 2013 for første

gang i nyere tid et trecifret antal Lomvier samme sted. Hvor mange af disse, der reelt yngler, er uklart, men jeg vil tro, det er langt hovedparten. En historie, som derimod er noget mere trist, er den om vores Baltiske Sildemåger. Bestanden synes at være på nippet til at uddø, og vi har næppe mere end to-tre par tilbage af denne elegante larus-måge. Endelig skal nævnes at der var 2-3 par Gulirisk på Østbornholm i denne ynglesæson.

Jeg synes heller ikke, vi kan komme uden om kort at omtale de sjældenheder, der i løbet af året fandt vej til øen. For bare at holde os til SU-arterne havde vi besøg af hele seks forskellige i 2013 mod sammenlagt syv de tre seneste år. Vi lagde stærkt ud med Jagtfalk på Dueodde hele februar efterfulgt af en publikumsvenlig Stellersand, som kunne ses fra april til juni (det var en indviklet historie). Rødhovedet Tornskade opdagedes i maj på Hammeren, mens en velbesøgt Buskrørsanger dukkede op ved Nexø Sydstrand i juni. En Klippesvale sås kortvarigt Nexø Havn, og vi sluttede flot af med en lidt drilsk Steppeørn, som var på øen hele august.

I vores lokalbestyrelse er der ikke sket udskiftninger i 2012. Kåre Kristiansen er stadig kasserer, Christian Lau sekretær og ud over formanden er vores faste medlem af repræsentantskabet Mogens Kofod. Hvis du har et spørgsmål eller forslag til DOF-Bornholm er du altid velkommen til at henvende dig til et af vores bestyrelsesmedlemmer. Vi vil nemlig meget gerne have input fra foreningens medlemmer. Et af de tiltag, vi gentagne gange har drøftet på vores bestyrelsesmøder, er et muligt fugletårn ved Kærgård. Da vi er meget opsatte på at få tårnet realiseret, har vi derfor som tidligere omtalt valgt at satse 20.000 kr. på projektet. Prisen for hele herligheden løber dog op i omkring 130.000 kr. Ved hjælp af en del fodarbejde lykkedes det imidlertid i løbet af 2013 at få tilsagn om støtte til det resterende beløb fra hhv.

Friluftsrådet, Sparekassen Bornholms Fond og De grønne Partnerskaber. Desværre havde vores samarbejdspartnere fra skov og kommune overset en fredningsbestemmelse, som gjorde den oprindeligt ønskede placering umulig. Vi håber nu at tårnet står klar til brug i løbet af 2014 på en plads 100 m. sydvest for den tidligere valgte plads.

DOF-Bornholm er repræsenteret i flere sammenslutninger af naturbrugere. I Friluftsrådet sidder Kurt Pedersen og kæmper med at få de andre medlemmer til at forstå vigtigheden af at bevare en fuglerig natur. Det har bestemt ikke altid første prioritet i en kreds af bl.a. jægere, fritidsfiskere, bilentusiaster og orienteringsløbere. Ikke desto mindre har han til min store tilfredshed givet håndslag på at fortsætte kampen endnu nogle år. I Grønt Dialogforum, som er et netværk af virksomheder og interesseorganisationer på Bornholm, der beskæftiger sig med miljørelaterede emner, sidder Jens Christensen. Han er desuden koordinator for punkttællingerne her på øen, så kontakt ham hvis du ikke allerede har en rute. Sammen med Christian Lau finder vi også Jens i projektgruppen ”Nyt liv i Vang Granitbrud”. Her arbejder vores folk hårdt på at beskytte og bevare områdets specielle fugleliv – ikke mindst Vandrefalkene. Ikke nemt når bare det at få lov at sætte et skilt op som henstiller til at tage hensyn til falkene kræver stort talent for overtalelse. Desuden mødes vi hvert år med skovens folk i form af Naturstyrelsen, som vi har et udmærket samarbejde med. I den forbindelse blev vi opfordret til at indlede en systematisk optælling af fuglene i Udkæret. Det har Hans Fæster påtaget sig, og hans mange hundrede iagttagelser ligger nu på DOF-Basen.

Foreningens medieudvalg består af Gaddisijns, hjemmesidens og facebookgruppens redaktører, vores avisskribent Eilif, lokalformanden og Mogens som samler trådene. Vi mødes med

jævne mellemrum for at drøfte strategien for at servicere foreningens medlemmer og udbrede kendskabet til øens fugleliv. Dette foregår f.eks. ved at bidrage med små og store artikler til Bornholms Tidende, optræden i radio og TV, men selvfølgelig også via vores egne internetbaserede medier samt Gaddisjrn.

Et helt unikt bornholmsk overvågningsprojekt er vandfugletællingen. Vintertællingen rundede i år sin 30. udgave. Helt utroligt at tænke på hvor mange timer vores dygtige medlemmer har brugt i felten under meget vekslende vejrforhold. Resultaterne bliver mere og mere betydningsfulde for hvert år, der går. Når man i bladet "Fugle og Natur" kan læse, at det har vist sig, at antallet overvintrende vandfugle er afhængig af vinterens streghed, er det derfor ikke nogen overraskelse for os. Sidste år indførtes som noget nyt en tælling om sommeren. Ikke mindst med henblik på registrering af Ederfugle – en art som går voldsomt tilbage i hele Østersøen i disse år. Det bliver spændende at se, i hvilken retning tallene bevæger sig, når vi om nogle år har noget at sammenligne med. Mogens Kofod er stadig tovholder for dette imponerende stykke naturregistrering.

De næste fire år kommer et nyt stort landsdækkende overvågningsprojekt desuden til at kræve mange timer i felten for Danmarks ornitologer. Her tænkes selvfølgelig på Atlas III. Allerede i år kom vi godt i gang med forberedelserne og havde bl.a. et velbesøgt møde på biblioteket med Thomas Vikstrøm. Langt de fleste kvadrater har nu fået en ansvarlig optæller, men der er stadig enkelte ledige pladser, så henvend dig til vores koordinatore Jens Christensen og Kåre Kristiansen hvis du kunne tænke dig at bidrage til dette vigtige arbejde. Det er også muligt at slutte sig til en af de kvadratansvarlige og dermed komme med på nogle spændende, lærerige ture i de kommende år.

DOFbasen er en anden af foreningens effektive overvågningsredskaber. Den lever fortsat i bedste velgående – ikke mindst på Bornholm. I 2013 havde vi således det højeste antal indberetninger i tre år med over 55.000 (eller 150 hver dag året rundt). Samlet set findes der i øvrigt nu omkring 440.000 iagttagelser alene her fra øen på DOFbasen. Vi var igen den kommune der havde suverænt flest observationer med 14 % flere end nummer to. Antallet af aktive bidragydere var som i fjor nær de hundrede, så det øgede antal indtastninger skyldes simpelthen, at folk var flittigere til at få deres obs på basen.

I ekskursionsudvalget skete der et par udskiftninger i løbet af 2013, og vi er nu otte medlemmer. Frank Pauch og Eilif Bendtsen er efter mange år her nemlig blevet afløst af Niels Erik Johansen, Ida Olsen og Merete Mortensen. Forhåbentlig vil de komme med nye, gode idéer til spændende ture i den bornholmske natur. Jeg vil dog opfordre alle, som har et forslag til en ekskursion, til at kontakte et af udvalgets medlemmer. Dette kunne f.eks. ske ved at henvende sig til Hanne Tøttrup. Hun er heldigvis stadig vores tovholder og er også god til at holde os i ørene på kærligste vis, så udvalgets medlemmer ikke forsømmer deres pligter. Årets småture var fint fordelt geografisk og gik til Nexø Havn, Slotslyngen, Ankermyr, Svine- og Spellingemose, Paradisbakkerne, Blykobbe, Poulsker og Rø plantager, og vi havde en hyggelig grillaften i Vestermarie Plantage. Hertil et par populære endagsture uden for øen til hhv. Ertholmene og Falsterbo. Yderst populære er også vores såkaldte storture, som i 2013 begge var præget af trapper. Dels af Stortrapper vest for Berlin i april og dels af de mange trapper op og ned af Helgoland i oktober. Endvidere bød året på tre aftenmøder, det efterhånden traditionsrige fuglekursus med Klaus Malling Olsen og selvfølgelig Fuglenes Dag, som dog blev

en våd affære. Jeg synes faktisk, alle skylder sig selv at deltage i flere af vores veltilrettelagte ture og møder. Det er der er jo rig mulighed til, med den flotte palet af arrangementer der hver år præsenteres fra ekskursionsudvalget.

Denne årsberetning er ved at være ved vejs ende, og jeg håber, foreningens medlemmer har fået et indblik, i nogle af de mange aktiviteter der foregår bag kulissen. DOF-Bornholm er en særdeles velfungerende lokalafdeling, og det er en fornøjelse at være formand, når man oplever, hvor godt vores forskellige projekter kører. Selv om vi er en lille afdeling af DOF, evner vi faktisk ganske store ting. Positivt er det også at opleve, det gode sammenhold der findes mellem de bornholmske ornitologer. Her er det sikkert en fordel, at vi ikke er større, og at de fleste på den måde kender hinanden. Så er det desto vigtigere, at vi tager godt imod nye medlemmer og inddrager dem i vores sammenhold. Hermed en opfordring til at støtte foreningen ved netop at hverve nye medlemmer og dermed hjælpe os til at få endnu flere venner. Til slut vil jeg sige et rigtigt stort tak, til alle som har gjort en indsats i 2013. Stor som lille. Vi havde aldrig klaret det uden jer. I har ydet en stor præstation igen i år!

På bestyrelsens vegne
Carsten Andersen
Formand DOF-Bornholm.

